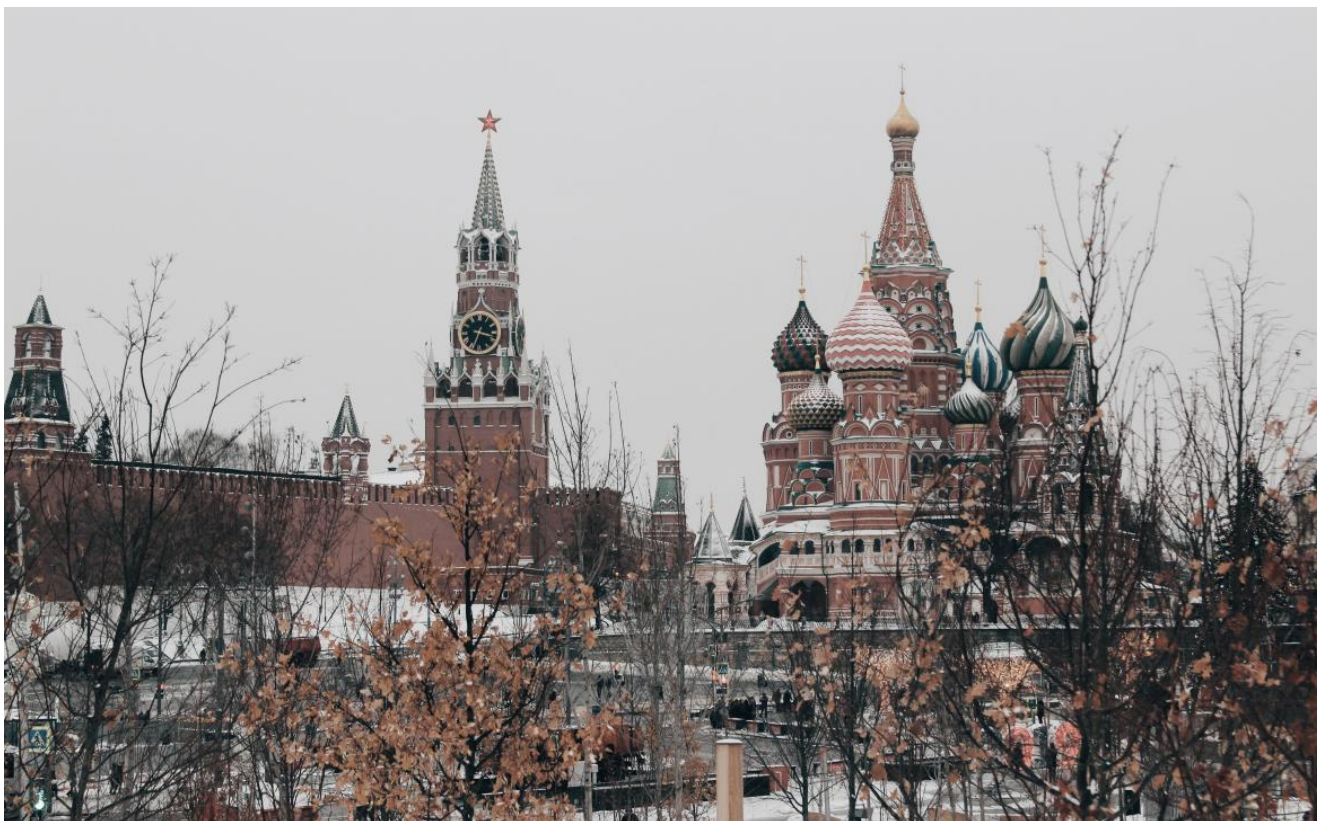

Mulige tiltag til sikring af danske virksomheder mod tab ved russisk nationalisering

Historien har det med at gentage sig selv. Nok engang er der krig i Europa, som foruden at true vores sikkerhed tillige er årsag til mange søvnløse nætter hos ejere og medarbejdere i de virksomheder, som står til at tabe stort på en russisk nationalisering eller konfiskation af deres investeringer i Rusland, som den russiske ambassadør i Danmark har travlt med at fremsætte trusler om for tiden. En mulig løsning på dette problem findes dog både i juraen og i historien.

truslen fra rusland

Som statsminister Mette Frederiksen annoncerede på et pressemøde den 24. februar 2022, er der udbrudt krig i Europa. Krigen har resulteret i international fordømmelse af Ruslands aktioner samt en række sanktioner rettet mod Rusland.

I kølvandet på Vestens sanktioner truer den russiske ambassadør i Danmark for øjeblikket danske virksomheder med at konfiskere deres aktiver i Rusland, hvis ikke virksomhederne holdes åbent og drives som normalt.

> Læs den russiske ambassadørs debatindlæg [her](#).

De russiske udmeldinger om at nationalisere eller konfiskere danske og andre europæiske virksomheders aktiver i Rusland skal selvfølgelig tages alvorligt, når man ser, hvordan russerne i øvrigt farer frem for tiden, men de rejser samtidig spørgsmålet:

Har den russiske ambassadør gjort regning uden vært?

overenskomsten om fremme og gensidig beskyttelse af investeringer

De danske investeringer i Rusland er – på samme måde som russiske investeringer i Danmark – indgået under en bilateral traktat mellem Rusland og Danmark til fremme og gensidig beskyttelse af investeringer.

Danmark har ligesom en lang række andre lande indgået traktater med forskellige stater, hvor det gensidigt aftales at beskytte investeringer i hinandens lande. [En sådan traktat har Danmark også indgået med Rusland \(BKI nr 133 af 04/12/1997\).](#)

Det betyder, at russiske investeringer i Danmark og danske investeringer i Rusland er underlagt de beskyttelsesregler, der gælder i henhold til denne traktat. Særligt må traktatens artikel 4, som beskytter mod ekspropriation, fremhæves. Men også andre bestemmelser i traktaten er væsentlige, afhængig af hvad russerne vælger at gøre.

Der gælder i traktaten ikke noget krav om, at hverken danskejede virksomheder i Rusland eller russiskejede virksomheder i Danmark skal være åbne på bestemte tidspunkter eller skal drives på bestemt vis.

Derimod gælder der regler, som skal forhindre, at myndigheder i en kontraherende stat, herunder et lands regering, arbitrært enten generer, forhindrer eller decideret forgriber sig på ejendom, som tilhører virksomheder hjemmehørende i den anden kontraherende stat.

Med andre ord - hvis Rusland begynder at konfiskere ejendom tilhørende danske virksomheder, så forbryder Rusland sig mod den traktat, der gensidigt skal beskytte investeringer imellem vores to lande. Og det samme gælder jo i øvrigt mellem Rusland og alle de andre EU-lande, som har indgået tilsvarende traktater.

Hvad betyder det så i praksis?

Det betyder i princippet, at Rusland som traktatland bliver ansvarlig for den skade, de påfører de danske virksomheder, der bliver ramt af konfiskationen.

Desuden vil et sådant traktatbrud efter omstændighederne i medfør af det folkeretlige princip om lawful countermeasures kunne berettige Danmark til at træffe direkte modforanstaltninger mod de russiske traktatbrud med formål om at tilskynde Rusland til at overholde sine retlige forpligtelser i henhold til traktaten.

tidligere eksempler på beskyttelse mod lignende overgreb

Historien indeholder også andre eksempler på, hvordan man yderligere har beskyttet sine investeringer i udlandet mod tilsvarende overgreb. Et sådant eksempel findes i forbindelse med de amerikanske sanktioner mod Cuba.

I tidernes morgen i 1990'erne indførtes den såkaldte [Helms-Burton lov](#) (The Cuban Liberty and Democratic Solidarity (Libertad) Act of 1996) i USA med det formål at beskytte amerikanske interesser og tidligere amerikanskejede nationaliserede virksomheder på Cuba.

De amerikanske regler betød, at hvis en udenlandsk virksomhed lavede forretninger på Cuba og derigennem kom i besiddelse af aktiver, som oprindeligt var blevet nationaliseret af cubanerne fra amerikanske virksomheder, så kunne man i USA tilsvarende konfiskere aktiver tilhørende den pågældende udenlandske virksomhed i USA.

På den måde var det muligt at udligne det tab, som amerikanerne mente at have lidt i forbindelse med den cubanske nationalisering.

Det amerikanske tiltag medførte, at EU-kommission i umiddelbar forlængelse af vedtagelsen af Helms-Burton loven indførte [forordning 2271/96](#).

Denne forordning betød, at såfremt amerikanske virksomheder eller USA foretog sådanne indgreb mod EU-baserede virksomheder i USA, så kunne man i EU tilsvarende søge erstatning og få dækket sit tab i amerikanske virksomheders aktiver i EU.

lad historien være inspirationskilde til løsning af nutidens russiske problem

Med ovenstående fortilfælde in mente vil det jo være passende, at EU igen vil finde sin værktøjskasse frem i den nuværende situation og indføre en lignende regulering til beskyttelse af EU-virksomheder, der får aktiver konfiskeret i Rusland.

En sådan EU-regulering, hvis den skrues rigtigt sammen, ville jo muliggøre, at EU-virksomheder kan få erstatning direkte fra indefrosne russiske statsmidler, hvis russerne nationaliserer, forgriber sig eller på anden måde konfiskerer EU-virksomheders ejendom i Rusland i tillæg til reglerne i traktaten om gensidig fremme og beskyttelse af investeringer.

Det må forventes, at der på nuværende tidspunkt er en del midler at tage af, da det i medierne kan læses, at det er enorme summer tilhørende den russiske stat, som er blevet indefrosset i udlandet.

Selvom en del af disse midler utvivlsomt og forhåbentlig skal bruges til at finansiere russernes krigsskadeserstatning til genopbygning af Ukraine, kan man dog også forestille sig, at der nok vil være en del penge til overs, hvori EU-virksomheder kan få erstatning for deres konfiskerede aktiver i Rusland.

Så måske russerne skal tænke sig om en ekstra gang, inden de kaster sig ud i et større konfiskationseventyr. Måske de danske - og andre EU-virksomheder - skal begynde at se på deres beskyttelses- og erstatningsmuligheder under de gældende investeringstraktater. Og måske politikerne og embedsværket skal forberede tiltag under den gældende investeringstraktat mellem Rusland og Danmark, samt skubbe til EU-Kommissionen sammen med de andre EU-landes politikere for at få indført endnu stærkere EU-lovgivning som modsvar til russisk konfiskation og til inspiration for andre lande i den frie verden.

ANDERS WORSØE
ADVOKAT (H), PARTNER

(+45) 77 40 11 45
AWO@NJORDLAW.COM